

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminetti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu întregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespon-
dinti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pest'a, ^{28 fauru} 1868.
^{11 marti.}

In cas'a reprezentantiloru senatului imp. d'in Vien'a la ordenele d'leii sunt doue obiepte, unulu pentru incuviintiarea unei anticipatiuni de 350 de mii fl. pentru Galicia, si altulu continuarea desbateriloru asupr'a desfiintiarei legii usurarie. Inse opiniunea publica se ocupa mai numai de proieptulu financiaru alu dlui dr. Brestel. Capitalistii straini, in a caroru mani se afla mai tote hartiele austriace, incepu a murmurà, decandu au apacatu veste de planulu dlui ministru de finacie. „Pester Lloyd“ aude crescandu erb'a si in Ungaria, pentru cã in cercurile financiare s'ar fi respanditu faim'a cã si d. Lónyai tientesce a pune asemenea contributiune pre capitaluri si a urcã contributiunea de la venituri, precum si tapsele de la prioritãtile ambeloru societãti de actiuni in Ungaria. Proieptulu ar fi si gat'a, d. Lónyai accepta numai deschiderea siedintieloru dietale, pentru a-lu propune. „P. Lloyd“ nu crele totu-si cã d. Lónyai sê aiba cugutulu de a sugrumã inca d'intru inceputu bunastarea economica a tierei, ce numai acũ incepe a luã ore-si-care sboru.

Corpulu legelativu alu Franciei n'au inchiatu inca desbaterile a supr'a legii de pressa. Articulu 12. alu legii, prin carele pedepseloru preserise pentru anumite delipte, erã sê se mai adauga si suspensiunea facultativa si timpuraria a drepturiloru electorali, au fostu vlu combatutu de opusetiune, si in urma respinsu cu 134 voturi, contra 72. Acestu-a e singurulu actu de liberalitate alu majoritãtii d'in cãte puturamu inregistrã pana acum sub decursulu indelungatelor desbateri a supr'a legii de pressa.

Tote faimele nascocite cu ocaziunea caletoriei principelui Napoleonu, se reducu acum numai la unã, carea se pretinde a fi positiva, si anume cã principele celu rosiiu, precum lu-numesce press'a europena, ar fi avutu missiunea de a abate curtea de Berolinu de la aliantia cu Muscalulu si de a o cascigã pentru politic'a apusena, carea ar luã sarcin'a cea grea de a mai tienè in vietia pre prietinu Turcu, cu felurite doforie si descantece francesci napoleonice. Contra vim mortis non est medicamen in hortis. — In cãtu va fi reusitu principele rosioru, nu se scie, atãt'a inse scimu d'in impartesirile ce ni vinu de la Berolinu, cã principele va plecã de a dreptulu la Paris, si nu se va abate pre la curtea de Vien'a, precum se vorbiã mai nainte. Acum omenii se intreba „Este prieteni'a intre Austria si Franci'a atãtu de grosa si grasa, cãtu nu mai are trebuintia de invertosiatu mai tare, sêu cã imperatul Napoleonu preferesce aliantia potintei Prussie, aliantiei slabanogei si desbinatei Austrie? Lasãmu cetitoriloru nostri ca sê gacesca ceea ce este mai probabiliu.

Ministeriulu turcescu s'au schimbatu era. Midhatu pasia e numitu presielinte alu consiliulu de statu, Mantazu ministru de justitia, Agatonu ministru alu lucrãriloru publice, — acesti doi, dupa numele loru ni se paru a fi crestini. Safetu ministru alu investimentulu publicu, Cabuli, alu comerçului, Cheridu efendi, Efchiatu si Chiamitu sunt numiti ministri fãra portufoiu. Sabri pasia e numitu guvernatoru alu Bulgariei. Informatiunile lipsescu pentru a pricepe insemnetatea acestei reorganizatiuni moderne, vomu vedè acu-si daca si spiretulu ce o derege va fi asemene alu civilizatiunii moderne. Turculu face ca celu ce e in periclu de a se innecã, se apuca si de unu firu de paiu, sêu de — briciu.

Diet'a Ungariei.

In nrii 1—31 ai diurnalulu nostru dederamu una scurta socota despre activitatea dietei Ungariei, de la intrunirea ei (14 dec. 1865) pana la intrerumperea lucrãriloru ei intemplata in 30. dec. 1867. Da-

ca in decursulu acestoru impartesiri n'am potutu areta publiculu decâtu mai multu numai desbateri de verificãri, esmitere de felu de felu de comisiuni, bugete etc., si prea putiene acte contribuitoarie la fericirea tierei, era de cele in favorea nostra chiaru neci unulu, vin'a nu este a nostra, ci a dietei ungresci, carea inveluita cu enormele pregatiri de nuntã, apoi imbetata de solemnitatele cununiei ungurulu cu nemiulu, si-a uitatu cã si noi suntemu aici, si noi traimu, cã si noi avem pretensiunile nostre si cã diet'a tierei are in letoriri si fatia cu noi. Ce-va bucuria totu-si simtîmu candu privim la decursulu desbateriloru petrecute in diet'a Ungariei in cei doi ani amintiti, si vedemu cã s'au aflatu si intre deputatii nostri barbati, cari au coresponsu predeplinu inaltei loru chiamãri, cari desoracandu-se de totu egoismulu, si delaturandiu interesele personali, au radiecatu preste tote consideratiunile: binele comunu alu natiunii, au sbiciuitu nedreptatea si nedreptãtile ce ni s'au facutu si au pretinsu cu graiu puternicu drepturile natiunii nostre.

Placè-ni-ar' s'o potemu acest'a amintì ca regula generale in privirea deputatiloru nostri, si numai dup' ace'a sê venim, de sila, si la esceptiunile triste. D'in nenorocire inse ne vedemu constrinsi a constatã, cã in privintia deputatiloru nostri ace'a ce ar trebui se fie regula generale este numai esceptiune, si ace'a ce n'ar' trebui sê fie neci esceptiune, a devenitu regula generale. D'in 22 deputati romani d'in Ungaria, — tacemu despre cei d'in Transilvania, — abid vedemu pre a patr'a parte la inaltimea missiunii sale! ér'celelalte pãrti sêu nu dederã neci unu semn de vietia, sêu daca dederã, faceã mai bine sê nu dee. Si ca sê nu fimu rêu intielesi observãmu acũ, cã de si reprezentantia nostra n'are d'a se asemenã cu reprezentantia unguriloru in privintia nrului vorbitoriloru n diet'a, de si reprezentantia nostra ar'trebi sê constee totu d'in eroi anteluptatori, — noi totu-si n'am acceptatu sê vorbesca toti in dieta, dara am acceptatu, au acceptatu natiunea cu totu dreptulu, ca toti sê merge pre o cale, intr'o direptiune. Au facutu acest'a prea putieni, si de ace'a implenirea detorintiei loru este adeverata virtute, pentru ace'a ei au meritatu recunoscintia natiunii, care li s'a aretatu si li se va aretã totdeun'a, cã-ci „pueri ludentes rex eris aiunt si recte facies“,—cu atãtu mai virtosu va fi recunoscatoria o natiune conscia de critic'a sa puse-tiune si va pune cunun'a de lauri pre fruntea aceloru fii ai sêi, cari au lucratu bine. — Daca in decursulu sesiuniloru trecute am avutu putieni deputati de acesti-a, noi rogãmu pre Dieu, ca redeschidindu-se diet'a sê-i vedemu pre toti insuffetiti de unulu si ace-l'a-si simtiementu, sê-i velemu pre toti uniti in cugete, punendiu ùmeru la ùmeru intru rechiamarea drepturiloru natiunii nostre. Diet'a n'au facutu pan'acuma nimic'a pentru noi. Aceptãmu de la deputatii nostri sê se infatisieze cu totii si sê-si aduca a minte cã natiunea li striga: „Acum ori nici odata!“ Alegerile pentru sesiunea viitoria se voru face inca in decursulu anulu acestui-a. —

Cas'a reprezentantiloru Ungariei tienù asta-di la 11 ore siedintia. Deputatii erã adunati in numeru mai mare decâtu s'au acceptatu. D'intre ministri erã de fatia numai Eötvös si Gorove. D'intre deputatii romani cei mai multi lipsescu inca. De altmintrea pana in 19 l. c. pre can'au se reintorne delegatii d'in Vien'a, de abid se va luã la pertratere vre o cauza mai momentosa, pana atunci credemu cã voru sosi cu totii. — Dupa ce Presielintele deschise siedintia D. notariu P. Mihali ceti o multime de petitiuni sositela casa sub timpulu prorogrãrii, intre aceste atrasera atentiunea nostra doue petitiuni, cari ne interesca mai de aproape, un'a subsemnata de neostenitii starutori dd. Porciu, Busdugu, etc. in cestiunea „Alpiloru (muntiloru) revindicati“, cerendu ca pretensiunile formulate si sentint'a adusa pre cale politica sub provisoriu si vointia absoluta Nadasdy-Reichensteiniana, sê se relege la calea legii. — Alt'a a comunitãtii de Ocursiu (in comit. Bihar'a, cerculu Bclului) in contra' dominiulu episcopalu de ritulu latinu d'in Oradea-Mare, in cestiune urbariala. Aceste, d'impreuna cu cele lalte tote se trecura la comisiunea de petitiuni. Tragemu de acum atentiunea deputatiloru romani, cari se afla in acea comisiune, a supr'a ambeloru petitiuni, ca sê

apere interesele romaniloru respectivi, — sperãmu, cã cu ocaziunea cetirei reportulu comisiunii se voru gasi mai multi d'intre deputatii rom. cari voru redicã cuventulu in ambele cestiuni. — D. G. Fabianu, reprezentante alu comunitãtii cetatienesci de Aradu, recitã cam cu anevoc o cuventare, prin carea starul a motivã petitiunea alegatoriloru sêi, ce d'insulu o resume iu doue puncte: 1) ca ostasii d'in provincie coronci ung. sê jure pre constitutiune, 2) ca sê se infintieze unu corpu de armata de honved. Acest'a inca se trecu la comisiunea petitiunaria. In fine unu deputatu d'in comitatulu Gómör debutã antãtu-si data motivandu o petitiune a alegatoriloru sêi in cestiunea unei linie de cale ferata. D. deputatu starul cu multe arguminte a dovedì cã linia numai in form'a literei X se pote construi mai nimeritu. Acesta debutare verginala cas'a o ascultã cu ore-si care ilaritate. — Lipsindu alte obiepte, presie lintele redicã siedintia d'echiarandu cã aiu a celei mai de aproape se va anunciã in modulu indatenatu.

Senatulu imperialu.

Siedintia d'in 9 martiu. Dupa cetirea si autentificarea protocolulu siedintiei d'in urma se impartasiescu scrisorile incurse. „Reuniunea popora a germana“ d'in Vien'a, reuniunea democratica „Fortschritt“, mai multi cetatiani si autori, si reuniunea democratica „Union“ petitiunedia pentru straformarea legii de presa, stergerea timbrulu de gazete si a cautuniloru, eliberarea colportagiulu pentru produsele preseii, delaturarea censurãrii afiscloru si revisiunea §§. 6 si 30 a legii de reuniuni; mai multe comune rutenesci petitiunedia pentru introducerea limbei rutenesci in oficiu si scola.

Winterstein referesce in numele comisiunii budgetarie despre legea referitoria la anticipatiunea de 350,000 fl., ce aru fi sê se dec regatulu Galicia si Lodomeria d'in caus'a fometei, ce domnesce in acele tiere. — Legea acest'a se primesce. Urmedia desbaterca speciala despre stergerea legiloru de ujura, si se primescu §§. 2, 3, 4 conformu propuneriloru comisiunii.

Delegatiunea ungresca.

In siedintia d'in 7 martiu se desbatu budgetulu esterneloru pana in fine, si cu putiene modificatiuni se primi in form'a propusa de comisiune. Dotatiunea ambasa lurrei Romane provocã, precum se si poteã asteptã, desbateru infocata. Arciepisopulu Hajnald aperã postulu cu energia, de-si se vedea a fi retienutu prin ce-va reserva, rogandu-se, ca laturea politica a acestei cestiuni sê se tienã mai cu sema inaintea ochiloru, si se incercã a-si acoperi convin-gerea sa clericala prin o captatiune d'intre cele mai naive. Dieu, e lucru greu, a se tienè si de misera plebs contribuens, precum se esprime arcie-pulu Hajnald, si a fi totodata si catolicu bunu. N'a fostu in interesulu scaunulu ponteficalu, d'ice Hajnald, cã principele intieptu alu Austriei a infintiatu ambasadur'a acest'a si o a dotatu cu venituri corespondietorie, ci unu interesu puru austriacu-magiaru l'a induplecatu la acest'a. Si acestu interesu, continua elu, esiste si asta-di ca-si mai nainte.

Dupa mai multi vorbitori luã cuventulu Colom. Tisza, ca protestante, si dice, cã consciintia i este curata cu privire la cestiunea acest'a. Finesce apoi dicendu cã este in interesulu Ungariei, a nu face neci unu sacrificiu pentru mantienerea dominiunii papei, si pentru aceea partinesce propunerea lui Simonyi. Asiderea Bónis.

Propunerea cade cu 35 voturi contra 23.

Urmeza „spesele extraordinarie.“ Se primescu in intielesulu proiectulu. Asemine „Spesele consulatelor“ fãra vre-o desbateru. Ajutorarea Montenegriniloru“ inca se primi. Se incuviintã si subventiunea Lloydulu austriacu.

In fine se ceti urmatoriulu respunsu la interpe-latiunea delegatulu bar. Simonyi, relativa la a dou'a asertiune a cancelariei centrali a ministeriulu de esterne: Relatiunile de dreptu privatu, cari se administreza prin a dou'a sectiune a cancelariei centrali pentru cas'a domnitoria, sunt urmatoriele:

1) Sectiunea numita conduce cu ocaziunea ca-

satoriloru membriloru casei domnitorie contractele de casatoria, gătirea si ratificatiunea acelor.

2) In casulu, candu se marita archiducese si principese unguresci regesci si boeme cu principii straini, ea le mediu-locesce renunciările la tron.

3) In casuri de morte de a membriloru pre inaltei case domnitorie, ea procede in consuetu cu oficiulu intendantului supremu de curte;

4) Ea insciintieza curtile straine despre nascerile, sponsaliele, casetoriele si casurile de morte, ce se intempla la membrii casei domnitorie.

5) Ea gatesce respunsurile la notificatiunile so-site la Majestatea sa d'in partea curtiloru straine.

6) Ea apera in strainetate pretensiunile si rechiamările curtii pre inalte si a le membriloru acelei-a.

Beust.

Siedinti'a d'in 9 martiu. Presiedinte: Somssich. Notariu: Rajner si Horváth. — D'intre ministrii fure de fatia: Andrásy, Lónyay si Festetics. — Delegatii nu s'au presintatu toti.

Dupa autenticareea protocolulu siedintiei trecute, Csengery dechiară, că elu n'a vorbitu in siedinti'a de eri nici pro nici contra testulu raportulu despre ambasador'a romana, si a amendamentulu lui Simonyi d'in motivu, că neci un'a nu corespunde cu parerile sale. Vorbitorulu si cei de o parere cu d'insulu si-voru susterne opiniunea mai târziu intr'unu votu separat.

Presiedintele areta, că bar. Albertu Liptay si comitele supremu Lud. Tisza i-au facutu de scire, că nu mai potu luă parte la desbaterile delegatiunei; celu d'antăiu fiindu bolnavu, ér' alu doilea d'in caus'a unoru afaceri urginti in comitatulu său. D'intre membrii suplenitori ar' urmă Nic. Ujfalussy si cte. M. Andrásy, inse si acesti-a suntu ocupati cu afaceri de a le comitatulu. De unde presiedintele cere impoterirea delegatiunei: de a conchiamă pre membrii suplenitori, Kálnoky si Toleky. (Aprobare.)

Se mai cetesce inc'odata propunerea lui Csengery despre alegerea unui comitetu de 7 membri pentru formularea nunciărilor si apoi se procede la votu pentru acestu comitetu.

D'in 50 de voturi câte s'au datu, capetara Csengery si Lud. Horváth 49, Kerkápolyi si Ant. Zichy 43, bar. Sennyey 41, Pulszky 38, Rajner 35 de voturi. Se dechiară, că in siedinti'a de mane se va pertrată bugetulu militar, si cu acestea siedinti'a se inchia.

Dupa inchierea siedintiei bar. Sennyey ca presiedintele comisiunei de trei-dieci si-aretă dorinti'a de a se tienē sie lintia plenaria numai poimane, de ora ce comisiunea nu pote gati pana mane bugetulu militar si a intrerumpe lucrările in privinti'a acestui-a nu este neci unu castigu. Conformu acestei dorintie a presiedintelui urmatori'a siedintia publica se va tienē marti (10 l. c.) la 11 ore.

Siedinti'a de la 10 martiu se incepū pre la 11 $\frac{1}{4}$ ore. Pre banc'a guverniale: Festetics, Kuhn, Grivicie, Lonyay, capitanulu Kralitz, Andrásy, Beust si Falke.

Se cetesce protocolulu siedintiei trecute si se autentica.

Simonyi dechiară in privinti'a respunsulu datu la interelatiunea sa, că ministrulu nu pote procede decătu in inticlesulu III Art. de lege d'in 1867.

Adunarea accepteza acesta dechiaratiune si vre a se suscepe in protocolu. Notariulu Horváth cetesce apoi votulu separat alu lui Csengery si consotiloru sēi in urmatoriele:

Suscisii dechiarămu, că noi nu poturamu votă pentru neci un'a d'in propunerile facute in privinti'a postulu de ambasador'a romana.

Contrapropunerea adeca sustienendu acestu postu contienū o demonstratiune, carea, dupa parerea nostra, n'o potu justifică interesele nostre.

De alta parte inse si formularea primita de majoritate s'ar' potē esplică ca demonstratiune, de-ora ce-de si recunosce că pentru venitoriu se potu face crutiări la acestu postu, — nu accepteza concludulu delegatiunei senatulu imperiale d'in motivu, că in impregiurările de fatia s'ar' vedē in acelu concludu una demonstratiune politica.

Observarea acest'a usioru s'ar' potē precepe, ca si candu delegatiunea senatulu imper. ar' vrē in impregiurările de fatia sē demonstrate, pre candu scrisorea comitiva a acestei onorab. Delegatiuni nu porta neci unu semnu de o atare intentiune.

Decursulu desbateriloru au aretatu, că n'a fostu ne'ntemeiata temerea nostra de a radică cestiunea subversanta la insemnetate politica, si că la motivarea acest'a in impregiurările de fatia se va vedē demonstratiune si in alta direptiune.

La aceste-a se adauge, că in decursulu desbaterii raportulu comisiunei bugetarie s'a consideratu ca votu de incredere.

Nu potemu sē nu dechiarămu, că noi aprobămu procedur'a, care cerca a urmă in relatiunile esterne si interne politice a pacei si a sincerei complanări.

Primimu cu indestulare asecurarea domnului ministru alu esterneloru, că poterea monarcei nu se va potē intre-

buintia spre alte scopuri, decătu precum pretindu interesele mai de aproape a le supusiloru imperatesci si regesci.

De altminte intimpinămu inca dechiaratiuni, cari in opusetiune cu asecurarea citata, s'ar potē esplică, că daca ne-ar' iertă situatiunea, in contra amicitiei exprimate facia cu Itali'a, ni-amu realiză simpatia nostra cătra afacerea curtii de Rom'a, inca si prin ajutoriu materiale.

Inse daca acēsta parte a politicei esterne, in care jace fără indoieia cea mai mare dificultate transitoria, n'ar dovodi neci cea mai mica abatere de la directiunea principale, carei-a cu recunoscintia i-am datu insemnetatea sa, in casulu acestu-a n'amu potē recunosce, ca solvirea unui deregatoriu sēu a unui represintante strainu, sēu aprobarea sēu scaritiarea unei părți a desbaterii acelu-a, sē se considere ca unu votu de incredere.

Rangulu si person'a solulu fără indoieia nu este lucru indiferente pentru curtea, la care acelu-a este acreditatu; rangulu si personalitatea asecureza influinti'a statulu, care tramita solulu. Inse noi, d'in partea nostra, nu cunoscemu nece unu esemplu, ca cutare potere straina sē fie fostu consideratu organizatiunea soliei acreditate la ea ca o demonstratiune, sēu că prin dotarea unei solie sē se fie inaltiatu sēu micioratu influinti'a vre unui statu.

Fără de a voi a face neci demonstratiune, neci votu de incredere, fiindu că nu vedemu aci decătu o cestiune de bani, ne aflămu indemnati a ne alatură la decisiunile delegatiunei senatulu imperiale.

Subsemnati: Csengery, Horváth, Banó, Botka, Maniu, Balomiri, Hortelendy, Lator, Kálnoky.

Presied.: Acēsta dechiaratiune se va alatură la protocolu.

Antoniu Zichy se sente indemnatu a-si motivă si parerea sa, că cum s'a intemplatu, de elu a votatu contra stergerei.

Comisiunea de siepte, alesa in siedinti'a de domineca, a formulatu decisiunile a supra bugetulu esterneloru, concepute prin delegatiune, ca sē le pota tramite delegatiunei senatulu imperiale.

Notariulu Rajner cetesce elaboratulu. D'intr'acestu-a scotemu, că delegatiunea unguresca a stersu d'in bugetulu esterneloru 129,215 fl., era delegatiunea senat. imp. numai 85,899 fl.

Se trece apoi la desbaterea bugetulu militariu.

Kerkápolyi cetesce raportulu comisiunei bugetarie, notariulu Horváth alu minorității.

Dupa cetire Kerkápolyi luă cuventulu pentru a motivă.

Beiusiu, 5 mart.

(Gimnastica, desemnu, pictura, musica vocale, si instrumentale, tipografia, limb'a franceza, limb'a italiana, Mor'a de Holodu, si inca ce cade d'in ceriu.)

In zilele lui Juniu 1863 eră un'a diua frumoasa si senita; totu Beiusiulu, si mai alesu localulu curtii domnesci (eppale) si alu gimnasiulu eră intr'o miscare pitorésca, unii d'in lingustre, alții d'in datena redicau corturi verdi, arcuiri triumfali, si aplicau la transparente, cari de cari cu inscriptiuni mai magulitorie s. c. l.; fiindu că atunci eră sē intre pentru antăia data nou numitul episcopu oradanu S. S. parintele Ios. Popu-Selagianu in dominiulu episcopale de Beiusiu.

Pre cându eră se apuna sorele, sosesc si eroulu d'ilei; dupa bineventările indatinate, trasur'a se opresce in port'a curtii dominale; in momentu se fece lenisce adanca, pentru că momentulu eră sē fia solenu; eră sē bineventeze unu colegiu profesorelu nationalu pre noulu patronu alu gimnasiulu — apoi se scie ce insemna la noi patronu? — cu unele ocazioni ca aceste maretie vorbele sunt sacre, sunt programe, nu e dar mirare că ne inbuldiamu sē ascultămu pre caruntulu directoru — in fruntea corpulu, suptu arculu triumfalu cu inscriptiunea: „Hic ames d'ici pater.“ etc.

Vorbele sbora, d'ice latinulu, asiē a sboratu si vorbele de bineventare, precum si respunsulu datu d'iu memori'a nostra; tienemu inse in minte esenti'a lucrulu, directorulu comendă gimnasiulu orfanitu d'in timpii lui Vulcanu fericitulu, in patronire; era noulu episcopu in respunsulu sēu bine acomodat. se intorce grandiosu cătra fruntariulu — d'in fatia alu institutulu Vulcanianu si dice cu mandria (că-ci sē fia d'isu intre patru ochi, S. Sale parintelui episcopu nu istă reu a se mandri) ma intonă cu gravitate: „Neci eu nu voi fi mai micu de cătu Vulcanu.“ s. c. l., vorbele aceste solemne, pronunciate in ochii d'ileriloru institutulu lui Vulcanu, langa altariulu lui Ddieu, sub cerulu liberu, cu capulu desvelitu, cu crucea lui Cristu pre peptu, chiaru aretandu cu man'a drăpta — ca in semnu de juramentu — cătra literale aurite de pre fruntariulu JVVENVTI. HVIVS. PROVINCIAE. etc. Credemu că acesta scēna maretia este viua in memori'a parintelui episcopu, precum e intru a nostra, si că S. Sa se semte obligatu in consciintia, pentru că abstragandu de la santien'a clericale, numai si d'in conceptu civile verbum nobile debet esse stabile.

Spiritulu glorificatu alu marelui Vulcanu reclama d'in ceriu adi prin vocea natiunei scapatate — d'in Ungaria, — „patrone a gimnasiulu de Beiusiu! Orotesece in adinsu foculariulu meu, depositulu sacru alu natiunei, nululasă, sē se intunece, nululasă in deretrulu altoru gimnastie d'in tiera!“

Gimnastica.

Scăderile credite de la natura, pericolele de vietă cē pote se le intimpine omulu, civilizatiunea moderna, pretindu imperiosu in tote institutele studiulu gimnastice; guvernulu actualu — fie-i d'isu spre lauda — au recercatu directiunea locale in acesta privintia inca in tom'a trecuta; in d'ilele de curendu a solicitatu de nou cum stă lucrulu? cu indrumare apriată: sē se recere si roge „patronulu“ prin directiune, ca studiulu gimnastice sē se infintieze pre spesele lui; că-ci statulu nu are bani pentru asiē ce-va; va sē dica a batutu or'a a unspe diecea a gimnasiulu de Beiusiu; Blasiulu si Brasiovulu trecu frumosu inaintea nostra, candu chiaru guvernulu trebuie sē ne inpulpe la datoriinta. Ore fi va ce-va d'in gimnastica in gimnasiulu de Beiusiu, chiaru si la solicitarea guvernulu? nu se scie; pentru asiē ce-va se recere energia concernintiloru; atata insu se scie, că cele trei gradine gimnastice, unde ar fi sē se aplice acaramintele gimnastice au inceputu a se cultivă pentru legumi.

Desemnu.

In lumea moderna mecanica, a d'ideriloru cladiriloru, mesuratureloru, si canalisariloru, junele romanu, nascutu miseru materialmente, si cotitu d'in tote deregatoriile mai unse a le tiera, are lipsa neaparata de a se inițiă acum d'in pulverele scolastice cu deliniamentulu, si descennulu, ca sē si deschide ochii mintii de cu bunu tempu pentru a cuprinde geniulu planuriloru arctectonice; că ved bine in Ungaria pentru asiē ce-va ducemu mare lipsa; cupolele basilicelor cutriate, regularea, sē mai bine neregularea unoru ape, ne scusa de comentariu; acum vremu sē canalisămu Dunarea, si trebuie se alergămu cu bani scumpi prin Angli'a dupa barbati competinti; guvernulu modernu vedindu scăderile institutiunii teoretice de mai nainte, si in acesta privintia a facutu reforme, deliniamentulu si desemnulu cu inceputulu anului curg. scolastice presorisu „ex asse“, inse in gimnasiulu de Beiusi lipsesce omulu de specialitate; (unu profesore normale, care de presentu propuă desemnulu, in cl. gimn. ar' avē destulu lucru cu norm'a sa, si se n mai astupe doue urme).

Pictur'a.

De e lucru divinu a creă ce-va d'in nimie asiē; a incarnă cu penelulu o idea sublima; sēu a i facisiă unu tipu, unu memoriau facticu, fia d'icampulu gloriosu belicu, literariu, ori politicu insema se apropiă de divinitate: e unu tipu maretiu, e fia mecu sufficientu, a insufflă virtute in pepturile noste sentitorie; virtutea religioasa ori nationale, precum tabloulu; si chiaru poporul nostru duce mare lipde gustulu nobilu in asta privintia; bisericele satnesci, cu draconii si balaurii infernali; — int biserica satenesca, zugravita pre tempulu furiei vinteloru unguresci 1861 insu-si Cristu cu aposlii sēi s'a plecatu modei, primindu calpacuri s. d'ise ungare. — Si paratii casnici cu Santii inholb „a la Nicul'a“ pretindu imperiosu pictori romani, e sē latiesca moralulu divinu si gustulu modernu; atātu mai virtosu, că romanulu nascutu poetu, e d'idata si nascutu artistu, că-ci in arte predomscie sublimitatea ideala; era apoi de acesta arte gimnasiulu de Beiusiu nici că e amintire.

Coru vocalu si instrumentalu.

Poporele civilizate moderne conversează cu fti'a cea mai perfecta, cu Ddieu, in modulatiuni emii armoniosce; era noi romanii mai multu b nămu; fia d'isu cu respectulu cuventiiei: nu e mirare, că Ddieu nu ne mai asculta rugatiunile. Ce ce au auditu la sate vre o „ctenia de la Pavelu Ap tolulu“ sēu unu: „domne miluesce-ne“ dupa tina inceputu prin cantorulu, si apoi silab'a din ma — in contr'a naturei limbei — intinsa „ad vit atātu prin baietii „ciaslovului si a psaltirei“ de avemu câte unulu, doi, mai in tote comunele; acelu cu adeveratu pricepe, ce am voitu a d'ice.

Cum că se intimpla asiē ce-va la sate, n'a face; inse candu se intimpla chiaru in biserica cat. rom. de Beiusiu, ti vine o mirare, pana ca Domne! . . . unic'a biserica in diecesa cu patronu manu; visitata la d'ile mari de inteliginti'a de amesuri, ca si nici un'a in tota diecesa; si apoi vedli 300—400 studiosi gimnastici si normali tita dupa „glasulu gurei“ pe bulharia, cum n'af pomenitu d'in betrani; e, pentru că profesorele cantu la gimnastie e unu cantoru simplu, care

progresu după plat'a de 21 fl. v. a. la anu! deci cei ce au urechi de auditu, s'au audia! atât cultur'a junimei studioase în music'a vocale, și instrumentale, cât și marirea lui Ddieu în faci'a unui publicu cultivatu printru f'ara amenare unu profesore ordinariu de cantu. (Choru din note.)

Tipografia.

Neci o calamitate nu este singura; asié cu seraci'a romanului tote nevoile sunt inbinate; chiaru asié suntemu și cu manualele scolastece; n'avemu fizica, n'avemu matematica, n'avemu istori'a, nici a patriei nici universale, n'avemu istori'a literaturii, n'avemu manualu de filosofia s. c. l. deci dacă n'avemu: profesorii traduceu; discipulii scriu, adica batai'a lui Ddieu; pre candu de am avè o tipografia în locu, cu vre un'a m'ia furni, peste doi trei ani tote manualele moderne de invetiamentu ar' fi traduse și ajustate pe romania. (Va urm.)

ROMANIA.

Siedinti'a adunării deputatiloru de la 4. martiu.

Presiedinti'a d-lui Fetu.

D'in cestiunile la ordinea d'ilei, se pune în debateri interpelarea d-lui Hajdeu în privinti'a teatrului nationalu.

D. Hajdeu dezvoltandu interpelatiunea dice, că de la anuntarea interpelării sale a trecut mai multu de câtu 3 d'ile și d. ministru a avutu timpu a se preparà.

În anuariulu generalu alu instructiunei publice se dice că d. directoru s'a numitu prin buna vointi'a și increderea domnitorului, candu e știutu că directorii se bucura de increderea ministrului, prin urmare sunt lucruri care unu ministru nu pote a le cunoșce, cum e și acea publicare d'in anuariulu.

Apoi viindu la interpelatiunea sa în privinti'a teatrului, dice că d. Ministru alu Cultelor a luat de la celu de la interne f'ara nici o lege teatralu, care prin budgetu se recunoșce de ministrii. Motivulu celu atâtu invocatu la luarea teatrului, e că teatru e o scola, d-lui înselu crede unu spectacolu, care nicairi n'a fostu și nu este supt ministeriulu de interne, erà o scola de dantiu și declamatiune care acum supt ministeriulu cultelor s'a stricatu.

Alu doilea motivu ce se vede în acelu jurnal e că supt ministeriulu cultelor se va dezvoltà literatur'a dramatica; înainte dice d-lui a mai vedutu piese originale, acum au lipsitu.

Alu 3-le motivu e că teatru se aflà supt ministeriulu de interne în decadenti'a, dar decadenti'a e acum mai mare. Stramutarea dar a teatrului e calcarea legii bugetare.

Alu doilea punctu alu interpelatiunei e crearea unui nouu serviciu, cabinetulu directorului, care a luat atributiunile diviziunei scolore.

A trei'a calcare a legii, e subventiunea de 100,000 ce se dă teatrului, și care trebui să se dea cu concursu și cu condițiuni, dar care s'a datu astă d'ia f'ara nici o condițiune.

O consecința a celor trei calcări de legi, este că peste cele 3000 galbeni se amenința statulu cu alte trei mii galbeni, prin stricarea contractului d-lui Dimitriadu f'ara nici unu motivu legalu, care intentandu procesu Statului de sicuru va casciga.

Conchide că teatru nationalu trebue să intereseze pe toti.

D. Ministru de Culte, respondiendu la interpelatiunea d-lui Hajdeu, incepe a face istoriculu teatrului și areta fasele prin care a trecut teatru de la fundarea lui pana acum, candu s'a trecut la ministeriulu Cultelor.

Să nu creda d. Hajdeu, dice d. Ministru, că va peri teatru fara scola de dantiu. Barbatii eminenti ca dd. I. Eliadu Radulescu, Cogalnicianu, Bengescu, Bolintianu, Stancescu, chemati în comisiunea teatrala nu va potè să lase a cadè teatru nationalu.

Ide'a ce a dominatu pe ministeriu n'a fostu a da cu licitatiune art'a, celui ce ar lasà mai eftinu, ci a alege omeni ca d. Millo, Pascaly, etc. care se înfloreșca teatru. Contractulu d-lui Dimitriadu nu s'a resiliatu de ministeriulu cultelor și de celu de interne, pentru că n'a datu o reprezentatiune ce trebui să dec în beneficiulu artistiloru în necesitate, și a încetatu înainte de sfirsitu sezonulu. Afara de acêsta d. Dimitriadu adera prin actu autenticu la resilierea contractului său, cu condițiune a i se dă 50 galbeni pe luna. D. Hajdeu ar face mai bine să ajute teatru cu pen'a sa abundanta lucrându vr'o piesa cum d-lui numai scie a face.

Se face o propunere de a trece la ordinea d'ilei, fiindu camer'a satisfacuta de respunsulu datu de d. ministru și se primesce.

D. Eraclidu dice că în urm'a promisiunei d-lui ministru de Culte, declara că-si retrage interpelarea.

D. Ministru de culte multiamesc d-lui Eraclidu și dice că si guvernulu e totu asié de gelosu de cele ce atingu religiunea dominanta. Mai multi protesta contra retragerii amendamentului. D. Presiedinte dice că de ore ce de ore ce subiectulu s'a retrasu, n'are asupra ce lucru se se discute.

D. Cogalnicianu, luandu cuvintulu, anuncia că va interpelà atunci d-sa pe guvernulu totu în cestiunea scolore catolice.

Interpelarea anuntata de d. C. Niculescu Catia s'a facutu adi după dechiararea ministrului că va respunde. D. C.

Niculescu în discursulu său a fostu intreruptu de d. Presiedinte alu camerei și chematu la ordine. Adunarea în unanimitate a cerutu a trece la ordinea d'ilei și a nu se trece cele disse în procesele verbale. Ministrulu ne mai avendu la ce respunde, Camer'a a luat în debateri pensiunile mai multoru persone, și cererea de naturalizarea d-lor I. Fauru, Const. Olténu, și Sebastianu Herna care s'au acordatu.

Adunarea a acordatu ca recompensa nationala pensiune de 2000 lei pe luna d-lui Gi. Arsachi.

Senatulu.

Siedinti'a de la 19 fauru, 2 martiu 1868.

Presiedinti'a P. S. Sale Mitropolitulu primatu.

În urm'a unoru mici comunicări, d. ministru alu lucrurilor publice respunde la interpelarea facuta acum câte-va d'ile în privinti'a obiectelor tramise la expositiunea d'in Paris. D. ministru dice că, Cloșca și alte obiecte despre cari s'a facutu vorba, suntu imprumutate guvernului englesu după cererea și dorinti'a sa de a fi espuse pana la Apriliu la vederea publiculu englesu, asié de amatoru de antichități; că aceste obiecte sunt predate, prin luare de chitanti; obiectele înse particulare, tramise la expositiune, sunt deja espudite de acolo, și voru sosi în curendu; că nici unulu d'in obiectele particulariloru nu s'au vendutu, ci numai unele d'in obiectele Statului s'au vendutu după autorizarea și incuviintirea guvernului.

Senatulu se declara multiamitu de acestu respunsu; d. Munteanu înse cere ca să i se arete în sectiuni dosarele care contieniu acele chitante.

După acêst'a se procede la discutiunea asup'r'a proiectulu de lege urmatoru:

Proiectu de lege.

Art. 1. La finele art. 144 d'in Codulu Civilu se va adage urmatorulu aliniatu:

„Casatori'a între veri și vere, cumnati și cumnate este și romane cu deseversire poprita după vechiulu obicei.“

Art. 2. Este și romane abrogatu art. 150 d'in Codulu Civilu.

Ministru de justitie, Antonu I. Arionu.

Unii d'in dd. Senatori au cerutu ca d. N. Ionescu să bine voiesca a dă deslusiri asup'r'a monedei nationali, ca unulu ce a fostu delegatu d'in partea Senatului intru acêst'a.

D. Ionescu areta că, d'in caus'a unoru imprevigiaru n'a potutu a-si implini misiunea, cu care l'a onoratu Senatulu; d'in informări înse scie că cei-l-alti membri ai comisiunii au închiatu unu procesu-verbale în acêst'a privinti'a, și apoi adage că d-lui nu posede cunoscintele de chimistu spre a potè constată calitatea și cantitatea monedei, și că d'in caus'a acêsta nu a potutu corespunde invitatiunii ministeriale și mandatulu ce i s'a datu de Senatu, dar pentru a satisfice curiositatea colegiloru sei, d. Ionescu a fostu adusu la Senatu câteva asemenea monede cumperate cu de la sine.

Mai multi oratori, luandu cuvintulu pentru și contra, d. Ionu Manu, se mira că d. Ionescu si-a implinitu misiunea în acestu modu, marginindu-se numai în a aduce la Senatu câte-va monede, spre satisficerea curiosității colegiloru sei Senatori, și că cu acêst'a a facutu ca Senatulu să nu fie reprezentatu la acêsta operatiune, la care fusese chematu de ministeriu.

D. ministru de interne areta că moned'a a fostu supusa analizei chimice în Londr'a, și că ministeriulu posede tote acele comisiuni esaminatorie prin care se constata că moned'a este buna: că a luat mesuri de a se analiză și în tiera, spre a se face o noia proba. Areta apoi că este decisu a o tramite spre analizare și chiaru la palatulu monedelor d'in Paris.

D. Ionescu crede că ar fi mai nemeritu a se trimite în analizarea unei comisiuni de chimici d'in Iasi, de care nu ne lipsesc, și cu acêstu modu lucrarea s'ar termină mai curendu.

Siedinti'a se redica la 3 ore.

Siedinti'a de la 21 fauru 4 martiu.

Presiedinti'a domnului C. Crețulescu.

După ce se dă citire unoru mici comunicări, d. Presiedinte invita pe d. raportoru alu comitetulu delegatiloru a da citire raportulu său în privinti'a propunerii facuta de d. Balsiu relativa la instituirea unei comisiuni care să cerceteze abuzurile, ce se dice, că s'ar fi comisu de către unii d'in primari, în timpulu electiuniloru trecute.

Acêsta cestiune, provocandu discutiuni forte lungi și infructuose d'in partea unoru-a și altoru-a, rezultatulu a fostu închiderea incidentulu prin trecerea la ordinea d'ilei și amânarea siedintei publice pentru Vineri 23 februaru.

(„Rom.“)

Noutati Straine.

ANGLIA. Ministrulu presiedinte Disraeli a venit în parlamentu cu unu reform bill referitoriu la Scotia, carei-ai s'ar mai da șapte deputati pentru parlamentu. Scotianii nu sunt indestuliti cu acêsta concessiune; ei au speratu celu putieniu înca 12—14 deputati. Ne avendu înse prospectu că voru rees în contr'a lui Disraeli, se silescu a aduce în altu modu proportiune justa în privinti'a reprezentatiunei Angliei și Scotiei; deci fatia cu „reform bill“-ulu lui Disraeli scotianii au facutu unu amendamentu nou, în care potescu, ca să nu se sporesca membrii parlamentulu, ci să se lipsesca de dreptulu de reprezentatiune, — cele mai mice șapte cercuri de alegere

d'in Angli'a. Pentru demonstrarea, că în Angli'a unele cercuri sunt prea mice, pentru ca să aiba reprezentante deosebitu, se provoca la cerculu Arundel, unde nu sunt decâtu 185 de alegatori, în Ashburton 279, în Honiton 280.

Comisiunea esmisa în caus'a reformelor, ce se voru face în instructiunea publica, si-a finitu lucrările după restempu de trei ani. Materialulu culesu l'a edatu în 20 de tomuri. Comisiunea a lucratu în trei sectiuni. Sectiunea prima sub conducerea principelui Newcastle, s'a ocupatu de scolele poporali; a dou'a sectiune, sub cond. lordulu Clarendon, de scolele superioari; a treia, sub cond. lordulu Tauton, s'a ocupatu de scolele secundarie. Comisiunea a strinsu în giurulu său pre mai multi omeni de specialitate, a întrebatu pre locuitorii d'in orasie și sate despre doririle lor; a caletoritu în Germani'a, Belgiu, Elveti'a, Francia, și în Staturile Unite. Estu modu se facu legile în Angli'a.

FRANCA. Pre langa tote demintirile, se pare, că caletori'a principelui Napoleone are unu caracteru politicu. Ar fi a se decide singuru întrebarea, că capetatu a elu misiunea de la imperatulu Napoleone, sau că elu procede, numai d'in indemnulu său? Diurnalulu d'in Parisu „Correspondance du Nord-Est“ scrie, că principele este convinsu, că ar fi cu potintia a se izolă Russi'a și a se rumpe cabinetulu prusescu de către Russi'a. Principele si-a desfasiuratu parerile sale cu privire la lucrurile aceste înainte-a imperatulu, care f'ara de a-lu fi împoternicitu a se pune în atingere oficioasa cu regele prusescu său cu ministrii acelu-a, i-a datu libertate deplina a cercetă curtea prusescă și cele-l-alte curti nemtiesci.

Corpulu legelativu a votatu în siedinti'a sa de mercuri contingintulu armat'ii de 100,000 barbati, asié, precum a doritu guvernulu. Ministrulu de statu, Rouher, a vorbitu cu acêsta ocaziune în modu forte pacinicu, era discursulu ministrului de resbelu, Niel, a fostu de unu caracteru belicosu. Franci'a — dice Niel — nu mai are voia de a fi suprinsa ca-si în an. 1866, și ast'a o dovedesce prin poterea, ce o dezvoltă, și ca care, celu pucinu de presinte, neci unu statu nu pote produce. Diurn. „France“ face urmatoriele observatiuni la dechiaratiunile lui Rouher: „Franci'a ar fi potutu să dea cursu liberu patimelor, înse a vedutu de mai bine a le înfrenă. Guvernulu imperatescu nu s'a lasatu a fi rapitu de jalus'a sentiului nationalu, ci a molcomitu atitarea neodihnită a patriotismulu, și a conservatu fatia cu Europ'a unu tonu conciliatoriu și ecuitabile; înse a priveghiatu cu totu adinsulu ca să nu-si pierda influinti'a și avantajulu, ce l'a avutu a supr'a lumii. Europ'a sentiesce și scie, că neci candu n'am fostu mai bine pregatiti pentru a începe resbelu ca-si acum: dar' ea scie și accea, că acêsta potere nu cuprinde în sine amenințare, și că moderatiunea nostra e de unu gradu chiaru asié de înaltu, precum ne este poterea.“

ISPANIA. În provinci'a Granada acum de doue lune în coce totu creșce pretiulu paniei, era lucratori sunt forte reu platiti, ba în unele locuri nici nu se mai capeta lucru. S'a potutu prevedè acum de multu, că poporul lipsitu și necagitu se va rescolla, și guvernulu totu-si n'a facutu nici o despusetiune. În 25 a l. tr. s'au adunatu mai multe sute de omeni flamenți înainte curții prefectulu, și au pretinsu panie și lucru. Prefectulu a cerutu îndrumări d'in Madridu, de unde a sositu porunca la comandantele militariu, ca să pasiesca cu tota rigorea legii, să atace și imprascie poporul revoltante. Comandantele d'in Granada a si atacatu pre bietii omeni, d'între cari 30 au cadutu morti, preste 90 fura raniti și mai multi prinsu. După acestu incidentu tristu s'a datu ocupatiune la 400 sute de lucratori și s'au facutu despusetiuni pentru înlesnirea paniei. Precum se afirma acêsta rescola n'a fostu împreunata cu demonstratiuni politice.

Scirile mai noue nu sunt prea favoritorie pentru guvernulu de Madridu. Se dice, că poporul face turburări nu numai în Granad'a, ci în tote părțile țierei d'in lips'a cea mare, ce domnesce mai pretotindeni. Mai de curendu în Zamorr'a înca s'a întemplatu conflictu între poporu și militia.

Asemene miscare amenințatoriă se areta și în Portugali'a; în Lissabon a fostu în d'ilele trecute o demonstratiune în contra guvernulu, cu care ocaziune poporul a arsu portretulu reginei.

PRUSSIA. Principele Napoleone a primitu pre Bismarcu la 5 l. c., și au petrecutu la oalta tempu de mai multe ore.

Diurnalulu „Kreuztg“ comunica cu oresi-care ostentatiune estrasulu unui articlu d'in foi'a de bursa de la Petruburg, cu referinti'a la aliantia între Prus-si'a și Russi'a. Diurnalulu semioficialu „Weser Zgt“ observa la numitul articlu: „E lucră constatatu, că Russiei i stă în interesu o asemene aliantia; Prus-si'a înse a buna s'ema n'are lipsă de diuș'a, mai virtosu în d'ilele de acum, candu n'are ce se teme, că va

erumpe vr' unu resbelu între Franci'a si Germani'a.

Se vorbesce, că b. Werther, ambasadorulu Prussiei la curtea d'in Vien'a aru fi primitu indrumări de a pretinde de la b. Beust stradarea etelui Platen, fostulu ministru de Anover'a, fiindcă e acusat cu crima de lesa-majestate inaintea tribunalului de statu d'in Berolinu.

GRECIA. „Elpis“ (speranti'a), unulu d' între diuariele grecesi, cari posedu cea mai mare influentia, combate iluziunile aceluor politici elini, cari credu in renascerea imperiului bizantin anticu. „Elpis dechiara, că aru fi o nebunia a crede, că Slavii de sudu si Romanii aru impune Greciloru limb'a lor, seu d'incontra că acesti-a aru suferi limb'a si nationalitatea Greciloru. Grecii sê se restringa la provinciile curatu grecesi, si sê incheie cu Romanii si cu Slavii sêu o confederatiune sêu o aliantia ofensiva-defensiva.

Scirile de la Dünarea inferioara ne spunu, că nendestulirea între Bulgari e generala, poporul in se în urmarea noueloru schimbări e forte infricatu. Mai virtosu se observedia acêsta, decandu au inceputu agintii rusesci a procede cu o precautiune, care nu se unesce de locu cu promisiunile lor despre derimarea Turciei prin Rusi'a. Comitulu secretu de insurrectiune a imprastiatu prin tiera urmatori'a prochiatiune in mii si mii de exemplare: Sculati-ve, voi eroiloru bulgari! Nu ve incredeti gratiei Sultanului, nici politiceii apusului. Europ'a nu se indura spre voi; numai voi senguri ve puteti ajuta. Seu ve temeti voi de maliti'a Turciloru? Vedeti, cum le merge in Candia. La arme! — Nendestulirea, ce domnesce între Bulgari, o intrebuintiedia misiunarii catolici pentru de a face proseliti. Misiunarii facu a suscrie o dechiatiune, in care noulu catolicu marturisesce, că se va lapeda de schisma si va recunosc supremati'a papei ca capulu taturoru crestiniloru. In Widdin s'a suscrisu atare dechiatiune de 2000 persone. Misiunariiloru catolici le usuredia carier'a chiaru preotimea schismatica, care constâ mai numai d'in Greci, si apesa poporul mai multu decâtu oficiantii turcesci.

ITALIA. In Florinti'a era s'a latitu de unu tempu in coce fain'a, că Garibaldi va veni acolo Poporul crede, că Garibaldi si-va incepe de nou operatiunile d'in vr'a trecuta. Cei mai moderati inse sunt convinsi, că o incercare noua d'a atacâ teritoriulu papalu, ar fi periculosa si fâra de succesu.

Diurnalulu „Corr. Ital.“ afirma, că in 6 l. c. s'au finitu pertractările între comisiunile papali si italiene esmise a stipulâ asupr'a conventiunei referitorie la persecuarea brigantiloru preste fruntariile respective.

Se dîce, că curtea imperatesca de la Vien'a a felicitatu pre regele Em. Victoru pentru casatori'a principelui Umberto.

Diurnalulu „Opiniunea“ anuncia, că marquisulu Pepoli va fi tramisu ambasadoru la Vien'a.

SERBIA. Cestiunea persica-turcesca incepe a deveni amenintiatoria, vin'a o porta regimulu celu reu alu Turciei. Dupa cum ne spunu scirile autentice, trebele stau astfelu: Namik Pasi'a, mai nainte guvernatoriu generalu in Bagdad, acum ministru de resboiu, e unu Sunitu fanaticu, si uresce pre Schiiti d'in tota inim'a. Pentru aceea a despoporatu câteva colonie de Persi (Schiiti) d'in cerculu Basorei, si li-a confiscatu bunurile; afara de acêsta a mai nimicitu câte-va cetâti pre teritoriulu Persiloru prin Baschi-Bozuchii sei. Unu oficeriu mai inaltu turcescu a trecut prin teritoriulu Persiloru cu o colona de infanteria si cu unu escadronu de cavaleria, fâra de a fi cerutu concessiune dela regimulu Teheranului. Vatemările acestea ale dreptului intrenatiunale au facutu pre ministrulu de externe alu Siabului, ca sê remonstredie in Constantinople si sê cera desdaunare seu satisfacere. Port'a n'a luat in consideratiune acestu pasu alu Persiei, pentru că Namik e favoritul Sultanului, si prin daruri scumpe si-castigase amici puternici in harem. Chiaru si Sultanului a tramesu unu dara de 200,000 galbeni, pentru care a capetat o tabachiera invescuta in briliante, si in fine fu denumitu de ministru de resboiu; de aci se vede, că complanarea pacifica a acestei cestiuni nu e cu potentialia.

Persi'a face dispusetiuni de resboiu, ca sê demonstredie Turciei dreptulu sêu ad oculos. A eruptu odata resboiulu, apoi partidele Musulmaniloru potu aduce in periculu pacea universala.

Varietati.

* * (La procesulu lui Bözörményi.) Foi'a ung. „Fővárosi Lapok“ vestesce, că la pertractarea noua a procesului de presa contr'a deputatului si redactorului foi „Magyar Ujság“ Bözörményi, pentru publicarea epistolei lui Kossuth,

lu va aperi Eduardu Kállay, care in dilele d'in urma a si sositu la Pest'a.

* * (Consiliu ministeriale) s'a tînutu la 6 l. c. in Bud'a sub presiedinti'a Maj. Sale. Obieptulu consultârei a fostu budgetulu ungurescu pro anulu curinte.

* * (De la Universitatea sasescă) cetimu in „Gaz. Tr.“: In 28. faur. se tînu siedinti'a universitatii, care avu de obiectu la ordinea dilei reportulu Dr. Eugeniu de Trauschenfels, care ca referinte alu comisiunei de 3 reporteza in form'a dupa cum -si motiva propunerea in sied. d'in 22. in obiectulu pensiunării comitelui sasescu si a substiturii noului comite provisoriu, mai intregindu propunerea de atunci, că pe langa reprezentatiunea câtra majestate sê se predê si dietei d'in Pest'a nu numai o copia a reprezentatiunei acelei'a, ci si o petitiune, mutandu cele de mutatu, intocma consunatoria si inea prin deputatii d'in Sibiu. Alatura totuodata testulu reprezentatiunei la Maiest. dimpreuna cu schimbările pentru petitiunea la dieta, care se primira de câtra cei fosti de facia cu unanimitate. In urm'a acestei manifestatiuni sasiu unionisti circulêza pe totu loculu adrese de incredere noului comite Mauritiu Conrad, er' d'in ceealalta parte se face asemenea pentru celalaltu.

* * (Emigratiune) D'in Boemi'a se intempla emigratiuni considerabile. Dupa cum serie diurnalulu „Nar. Listy“, Rusi'a folosesce tote mediulocele ca omigrantii sê se colonizeze in partea de a media-di a Caucasului si nu in Americ'a, vrendu asiê a mantui slavismului mile de emigranti.

* * (Afaceri militari.) In cercurile militare d'in Vien'a se vorbesce, că Maiestatea sa aru fi concesu oficielorn, ca in locurile principale de garnisona: Vien'a, Prag'a Pest'a sê pota portâ haine civile afara de sierbitiu.

* * (Una ordinatiune ministeriale in privinti'a epistoleloru recumendate.) Ministeriulu de agricultura, industria si de comerciulu prin una ordinatiune d'in 29. fauru despune, că tramitietorii epistoleloru recumendate in tiera, nu sunt obligati a-si scrie numele pre dosulu epistolei, dacâ aceste nu sunt epistole tramise sêu prin espresu sêu in cauza de protestâri cambiali. Asemenea esu d'in valoare despusitiunile anteriorie, cari se referesce la sigilarea epistoleloru recumendate, lasandu in voia libera a tramitietoriloru cum si cu ce sê le sigileze. Post'a inse nu va respunde despre cuprinsulu epistoleloru, deci interesulu respectiviloru aduce cu sine, ca se-si sigileze epistolele asiê ca sê fie cu nepotintia a petrunde la cuprinsulu lor, fâra vatemarea cuvertei.

* * (D. Cantacuzinu si parentele Melchisedecu) tramisii guvernului romanu la Petersburg, precum serie „Monitorulu“, au fostu primiti in audintia de Majestatea sa imperatulu Rusiei. La retragerea tramisiloru, Maj. Sa a binevoitu a-i ascurâ despre sentimentele sale de amicia pentru Domnitoriulu Romaniei si cu despusetiunile Sale binevoitoare pentru Statulu romanu.

* * (Inscarinati cu afaceri in Romani'a si boiarii.) Publicâmu dupa „Rom.“ d'in diurnalulu francesu „L'internationale“ — scirea interesante, că pe langa tote contradicciunile anteriorie se afirma, cumcâ Franci'a si Austri'a staruiescu in cugetarea d'a acreditâ unu insarcinatu cu afaceri pre langa principele Carolu de Romani'a. — Se dîce, că boiarii nu paru prea partisani ai Principelui Carolu: li se imputa nisce sgomote de intrigi rusesci, cari au fostu puse in circulatiune. Russi'a se aperi d'a fi avutu vr'odata intentiunea d'a provocâ miscare in Principate.

* * (Mirele Romaniei.) A esitu de sub tipariu hor'a noua, intitulata „mirele Romaniei“ cuvintele de G. Sionu music'a de A. Flechtenmacher. Se afla de vendiare la librariile si conservatoriulu musicale d'in Bucuresci.

* * (Date statistice.) „Triester Zeitung“ contine urmatoriile date statistice despre clerulu d'in Austri'a: Clerulu constâ d'in 55370 persone; între acestea: 1 patriarcu, 4 primati, 11 arhiepiscopi, 58 episcopi, 24 episcopi sufragani, 12863 parochi, 539 profesori clericali. Manastiri de barbati esistu 720 cu 59 abati, 45 provinciali, 6754 preoti, 645 clerici, 240 noviti, si 1917 frati laici. Cele mai multe manastiri le posedu: Piaristii 60, Franciscanii reformati 165, Franciscanii observanti 72, Franciscanii coventuali 45, Dominicani 41, Cistercionsii 48, Benedictinii 37, fratii misericordiani 31, Jesuitii 17, Premonstratensii 15, Basiliani (ritulu grecescu) 26. Numerulu manastiriloru de femei se urca la 298 cu 5198 calugariie; între acestea maicele misericordiane ale santului Vicentiu cu 58 manastiri, Ursulanele cu 25 manastiri. Intreg'a avere besericesca face 185,672,967 fl. cu venitu anualu de 19,639,713 fl. Mai bine sunt dotate arhiepiscopatele: Olmütz cu 300,800 fl., Prag'a cu 71580 fl., episcopatulu Sintului cu 51250 fl. capitulu d'in Prag'a cu 80000 fl. canonicii regulati in Klosterneuburg cu 158000 fl., in Herzogenburg cu 41000 fl., St. Florianu cu 95000 fl., Cruciatii d'in Prag'a cu 54000 fl., Premonstratensii d'in Schlögl cu 52150 fl., in Tögl cu 223000 fl., Barnabitii d'in Vien'a cu 54,450 fl., Benedictinii d'in Molk cu 190000 fl., la Scoti in Vien'a cu 197,000 fl., in Seitenstätten cu 92,600 fl., in Göttweih cu 71,600 fl., la St. Petru in Salzburgu cu 87,500 fl., in Kremsmünster cu 191,700 fl., in Admont cu 52,760 fl., in St. Lambrecht cu 50,200 fl., Cisterciensii in Heiligen-Kreutz cu 93,900 fl., in Zwettl cu 50,000 fl., in Hohenfurt cu 51,100 fl., in Ossek cu 87,900 fl.

* * (M. S. imperatulu) au plecatu in 8. l. c. la Vien'a, imperates'a romane pana in Iuliu in Ungari'a, de unde apoi pre timpu de doue li ne va merge la scaldatorile de la Ischl, era tomn'a o va petrece la Gödöllö langa Pest'a.

* * (Imperatulu) luase Arciducelui Enricu — carele s' casatori cu o actrice — dreptulu de arciduce austriacu, da mai tardiu i-s'ar fi mediocitu la Bud'a concessiunea pentru casatoria, si totu odata iertatiune.

* * (Viceamiralulu Tegetthof,) nou denumitul s'iehu alu sectiunii de marina si comandante supremu alu marine de resboiu remane stabilu in Vien'a si nu va resiedê in Trieste. In 6 a l. c. a esmisu urmatori'a ordinatiune câtra marin'a austriaca: „Cu preinalt'a resolutiune d'in 25. fauru 1868. Maiestatea sa imperatulu a binevoitu a me denumi de siefulu sectiunii de marina in ministeriulu imperialu de resboiu, si de comandante alu marinei c. r. Responsabilitatea pusetiunii mele mi-e cunoscuta si cu incredere deplina contodiu la s'p'ritulu eminentu alu marinei, ce s'a probatu între cercustările cele mai grele si in momente seriose; conducerea marinei primescu cu acea firma sperantia, că aderinti'a si sacrificiile t'utor'a, aduse preinaltului sierbitiu, se voru probâ si de acum inainte, si voru asigurâ succesu favoritoriu staruintieloru mele de a promovâ dupa potintia desvoltarea marinei intr'unu modu corespunditoriu cerintieloru tempului mai nou!

* * (Protestu in contra dârii de cupone), Frankfurter Zeitung' e incunoscintiatu, că membrii camereii comerciale aru avê intentiunea a propune in gremiulu societatii, ca sê fac ore cari pasi in contra dârii austriace de cupone.

* * (Demonstratiune in contra unui pasageriu pe drumulu de feru.) Foi'a d'in Segedinu vorbesce de unu atentatu, ce s'a comisu dominica ser'a in contra trasurei drumului de feru, care comunica între Pest'a si Timisior'a. Parasindu adeca trasura Kecskeketulu la a dou'o casutia a veghiatoriului de drumu se descarcâ o ploia de petre in ferestrele vagoneloru. S'a observatu că panditorii au tîntitu numai la vagonel de antai'a clasa, in urmarea rapeditiunii trasurei inse s'au spartu mai numai ferestrele d'in si'a dou'asi a trei-a clasa. Se afirma, că atentatulu aru fi fostu indreptatu in contra lui Klapka pentru politic'a lui guverniale.

* * (Proiepte.) Reuniunea democrata d'in Pest'a tîntu dilele astea siedintia, in care se facu propunerea, sê se adrese o petitiune câtra dieta pentru serbarea dilei de 15 martiu; Ludovicu Kossuth sê se rechiame in patria; legile d'in 1848 sê se restituie nescirbate câtu decurendu, capital'a sê se iluminedie, etc. Dlu Szini propune, ca acêsta petitiune sê se presentedie dietei in corpore de intreg'a reuniune democrata, ba sê se provoce toti aceia, cari sunt de asemenea parere, a se alaturâ pre langa membrii reuniunii pentru de a presentâ acea petitiune.

* * (Inchisore pentru detorie in Transilvani'a.) Ministeriulu ung. de justitia publica una ordinatiune prin care se reguledia inchisorea pentru detorie in Transilvani'a; ordinatiunea acêsta se estinde atâtu asupra arestului pentru detorie cambiale, câtu si pentru detorie comune; dispusetiunile ei sunt urmatoriile:

Esecutiunea personale in contra detorasiului cambialu pentru asigurarea sêu solvirea sumei respective, precum si esecutiunea personale in contra detorasiului comunu numai atunci se pote ordinâ, deca s'a incercatu esecutiunea reala, si deca d'in referatulu judelei esmisu pentru esecutare se vede, că nu s'a aflatu substratul necesariu pentru indestulirea creditorului.

Detorasiulu, in contra carui-a s'a ordinaru esecutiunea personale, trebeu tîntu in inchisore onesta. Deca detorasiulu arestatu nu se impaca cu creditorulu sêu in decursu de 15. dile, incepundu dela diu'a arestarii, va fi provocatu prin judele, sê jure, că n'a ascensu nimicu d'in averea sa si nici va ascunde ceva pana la indestulirea creditorului, si că d'in castigulu personalu a trei'a parte o va intrebuintâ spre indestulirea aceluia. Judele va improtecolâ juramentulu depusu d'in cuvent in cuventu si detorasiulu va suscrie acestu protocolu. Dupa depunerea juramentului detorasiulu se va elibera. Deca detorasiulu nu voiesce sê dopuna juramentulu, la cerinti'a creditorului va fi retienutu apoi si mai departe in inchisore, dara nici intr'unu casu mai multu, decâtu unu anu.

Deca detorasiulu si-ar frango juramentulu in oricare punctu; sêu deca s'aru aflâ, că a juratu falsu: atâtu elu câtu si acei'a carii au conlucratu cu sciintia si intentiune la ascunderea averii sêu la alta fapta, care causedia dauna creditorului, se voru pedepsi cu pedeps'a, prescisa prin legile penale pentru insielatiune.

Sciri electrice.

Vien'a 11. martiu. In siedinti'a de asta-di a Delegatiunei au fostu de fatia: Andrassy, Lónyay, Festetics, Kuhn si Grivicic. Cte Antoniu Majláth si bar. Sennyey anuciara că fiindu bolnavi nu potu lua parte la siedintia. La ordinea dilei este desbaterea asuprâ bugetului militar. Cte Lupu Bethlen vorbesce pre langa raportulu comisiunei, Col. Ghyczy in contr'a lui.

Zagrab'a 10 martiu. Asta-di salutâ comisarulu reg. Zlatarovic consiliulu comunalu nou alesu, felicitandu capitala pentru acesta alagere si incheiandu-si cuventarea cu „Zivio“ pentru Maiestatea Sa, locutienintele reg. si consiliulu comunalu.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.